

Onder de leden

Thomas Elbers

Thomas Elbers, ofwel Kypski, is vooral bekend als turntablist – met C-Mon & Kypski gebruikte hij de platenspeler puur als een instrument. Met zijn 'krassende' draaitafel trad hij ook op met Caro Emerald en strijkkwartet Matangi Quartet. Eind dit jaar wil hij een live concert geven als syntablist.

Wat doe je?

Wie Kypski achter zijn Vestax-platenspeler ziet op YouTube (zoektermen 'Kypski' en 'live'), begrijpt waarom hij zes keer achter elkaar Nederlands kampioen turntablism werd. En in de jaren negentig doorbrak met zijn scratchtechnieken. Zijn rechterhand glijdt snel en soepel over de draaiende plaat heen, geeft een plaagstootje, draait hem een tikkie terug, geeft een slinger. Tegelijkertijd slaan de vingers van zijn linkerhand ritmisch tegen de aan- en uitknop, de zogeheten crossfader. Tsjirpende, galmende en tegelijkertijd schrapende geluiden volgen elkaar ritmisch op. 'Dat we dit kunnen doen met een draaitafel is per ongeluk ontdekt door Grand Wizzard Theodore, zo wil het verhaal,' vertelt Elbers. 'Midden jaren zeventig stormde zijn moeder woedend zijn kamer binnen: of het alsjeblieft zachter kon. Van de schrik hield hij de plaat even

vast en het geluid daarvan beviel hem wel.' Dat Elbers de Grand Wizzard naar de kroon lijkt te steken, komt omdat hij er eigenlijk al van jongs af aan mee bezig is. 'Voor mij lijkt het heel erg op drummen,' zegt hij, 'en daar begon ik mee op mijn achtste. Toen ik rond mijn 14de scratchen ontdekte, voelden de ritmische patronen heel vertrouwd. Net als bij drummen gebruik je beide handen, en ze moeten elk met een eigen ritme kunnen bewegen. Tegelijkertijd was het nieuw: ik was heel gefascineerd door wat er allemaal mogelijk was. Er ging een schatkamer open aan nieuwe geluiden.' Een jaar of vier geleden had Elbers een soortgelijke ervaring, al ging dit meer in de richting van een muzikale aardverschuiving. Op YouTube zag hij Luigi Sircut, een video-editor, iets uit de doeken doen wat weliswaar leek op scratchen, maar toch

van een geheel andere orde was. Sircut toonde een blokken-schema waarmee een draaitafel en mengpaneel te koppelen zijn aan een modulaire synthesizer. Wat Kypski hiervan maakte is te zien op YouTube (zoektermen 'Kypski' en 'syntablism'): een van zijn handen manipuleert een draaiende plaat, maar de naald en arm spelen nu geen rol meer en hangen er werkloos bij. En de platenspeler staat niet langer ingeklemd tussen bakken vol vinyl, maar twee modulaire synthesizers, waaruit talloze draden steken. Deze manier van muziek maken heet syntablism, een versmelting van turntablism en een synthesizer. 'Dat geeft in de kern aan wat er gebeurt: je stuurt met je draaitafel een modulaire synthesizer aan. Letterlijk ongehoord. Mijn hoofd begon te tollen van de mogelijkheden toen ik dat YouTube-filmpje zag. Nee, het was heftiger: ik zag in mijn hoofd de mogelijkheden

ontploffen,' vertelt Elbers. Technisch is syntablism een vrij ingewikkeld verhaal, maar het komt erop neer dat de ronddraaiende schijf een zendertje heeft dat een signaal stuurt naar de modules van de synthesizer. Door te scratchen met de schijf – kortweg voor een bepaalde periode de omloopsnelheid te vertragen of versnellen – verandert het signaal dat naar de modules gaat en daarmee de geluiden die eruit komen. 'Er ontstaat zo een zee van mogelijkheden; er ligt heel veel open, de variatie is eindeloos. Als je de schijf net een beetje anders draait, krijg je een andere mix van geluiden.' Dat maakt syntablism toch heel anders dan scratchen, licht Elbers toe. 'Dat doe je altijd met samples, fragmentjes van platen die in bakken naast de platenspeler staan. Je kunt dus echt live spelen

en scratchen zonder samples! Een goed live concert organiseren met dit soort experimentele middelen is nog een hele uitdaging. Dat vindt het Prins Bernhard Cultuurfonds ook, dat het waardeert dat Kypski zich hierop heeft gestort en hem eind 2021 10.000 euro heeft geschonken. Daarmee gaat hij eind dit jaar een live concert op poten

zetten. 'De afgelopen jaren heb ik deze muziek vooral in mijn eentje gemaakt. Ik stond veel op synthesizerfestivals; 'nerdy'-festivals, waarbij de toegankelijkheid niet voorop staat. Maar je kunt er ook vrij toegankelijke muziek mee maken, zonder dat het nou gelikte popmuziek wordt. Ik ga er echt een show van maken met eventueel extra muzi-

kanten op het podium, visuals en een livestream.'

Wat heb je aan de Kunstenbond gehad? Elbers is sinds kort lid van de Kunstenbond. Dat heeft hij niet alleen gedaan vanwege de voordelige verzekeringsmogelijkheden, maar ook 'omdat ik van mening ben dat een goede

vakbond en lobby voor muzikanten essentieel is, en daar schort het nogal aan in de huidige tijd. Dat hebben we mogen meemaken in de coronacrisis. Het is van belang dat we als muzikanten de bonden ondersteunen zodat we sterk staan'.

www.patreon.com/kypski

Jeroen Akkermans

foto: Thomas Ceurts